

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

เรื่องสาวตรีเป็นเรื่องแทรกที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายแห่งมหากาพย์ โดยไม่ทราบที่มาแน่ชัดว่ามีมาตั้งแต่สมัยใด อาจสันนิษฐานได้เพียงว่าเป็นนิทานที่เล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณ เมื่อกิสารี โมहन คังคูลี (Kisari Mohan Ganguli) ได้แปลมหากาพย์เป็นภาษาอังกฤษอย่างละเอียด เรื่องสาวตรีจึงได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษด้วย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์แปลเรื่องสาวตรีความเรียงภาษาไทย โดยใช้ฉบับของคังคูลีนี้เป็นต้นฉบับ หลังจากนั้นจึงทรงพระราชนิพนธ์ดัดแปลงเป็นบทละครเรื่องสั้นๆ

จากการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องสาวตรีฉบับภาษาอังกฤษ ฉบับความเรียงภาษาไทย และฉบับบทละครเรื่องแล้ว พบว่า เรื่องสาวตรีทั้ง 3 ฉบับนี้แตกต่างกันบ้างทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา

เรื่องสาวตรีฉบับความเรียงทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยใช้คำประพันธ์ร้อยแก้วเหมือนกัน แต่รูปแบบคำประพันธ์ในฉบับบทละครเรื่องได้แตกต่างไป พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนแปลงลักษณะคำประพันธ์เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบบทละครเรื่อง พระองค์ทรงใช้ร้อยกรองประเภทกลอน เป็นส่วนใหญ่ในการพระราชนิพนธ์ เพราะกลอนเป็นคำประพันธ์ที่สะดวกต่อการบรรจุกวีเพลง นอกจากนี้ยังทรงใช้ร้อยกรองประเภทอื่นได้แก่ อินทรวีเชียรฉันท์ 11, ร่าย และกาพย์ยานี 11 ตามความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง เห็นได้ว่ารูปแบบของวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อการกำหนดลักษณะคำประพันธ์

ด้านเนื้อหาของเรื่องสาวตรีฉบับความเรียงภาษาอังกฤษกับภาษาไทยนั้นคล้ายคลึงกัน เนื่องจากเป็นการแปลอย่างตรงตัว แต่อย่างไรก็ตาม การ

แปลง่อมทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัววรรณกรรมได้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตัดสองอักษายสุดท้ายทิ้ง และเมื่อทรงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอเป็นบทละครร้อง เนื้อหาได้ถูกปรับให้เหมาะสมทั้งในด้านการดำเนินเรื่อง ตัวละคร รสทางวรรณคดี และแนวคิดของเรื่อง

จากการวิจัยพบว่า ในการพระราชนิพนธ์บทละครร้องล้วนๆ เรื่อง สาวิตรี พระองค์ทรงพัฒนารูปแบบการแสดงมาจากการแสดงมหาอุปรากรของตะวันตกผสมผสานกับการละครไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งละครดึกดำบรรพ์ วิธีการแสดงที่เด่นชัดของละครร้องล้วนๆ เรื่องนี้ ได้แก่ ตัวละครใช้การขับร้องในการสนทนาแทนคำพูด ซึ่งเป็นอิทธิพลจากการแสดงมหาอุปรากร โดยวิธีการขับร้องมีทั้งการขับร้องเดี่ยว การขับร้องคู่ การขับร้อง 3-4 คน และการขับร้องหมู่ ดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงและการขับร้องน่าจะใช่วงปี-พาทย์ไม้นวมตามแบบละครดึกดำบรรพ์ เพลงขับร้องที่บรรจุมีทั้งเพลงที่ใช้ในละครรำแต่ดั้งเดิมและเพลงที่เพิ่งนิยมนำมาใช้ในละคร เพื่อให้เกิดความหลากหลายตามแบบละครดึกดำบรรพ์ ตลอดจนการแสดงบทบาทท่าทางค่อนข้างจะเป็นธรรมชาติ แต่ก็มีอาการท่ารำในบางตอน ตัวละครใช้ชายจริงหญิงแท้ และการจัดองค์ประกอบทางศิลปะให้สอดคล้องกับบรรยากาศของเรื่อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นอิทธิพลจากการแสดงมหาอุปรากร

ส่วนด้านเนื้อหาของเรื่องได้รับอิทธิพลจากการละครสันสกฤต เนื่องจากเนื้อเรื่องมีที่มาจากวรรณกรรมสันสกฤต ภูมิทัศน์ต่างๆทางวรรณกรรมและการละครสันสกฤตจึงส่งอิทธิพลต่อเนื้อเรื่อง ดังจะเห็นได้จากเนื้อเรื่องที่จบลงด้วยความสุข การดำเนินเรื่องภายในระยะเวลาหนึ่งปี และการใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในองก์หนึ่งในสถานที่เดียวกัน

องค์ประกอบที่สำคัญของเรื่องสาวิตรีคือ แนวคิด และ ตัวละคร พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรักษาแนวคิดหลักของเรื่อง ซึ่งสะท้อนถึงอำนาจแห่งความรักที่ช่วยให้ฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ แม้กระทั่งเรื่องเหนือธรรมชาติได้ แต่ก็มีอาการดัดแปลงแนวคิดย่อยบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมไทย ส่วนบทบาทของตัวละครโดยเฉพาะตัวละครสำคัญ เช่น นางสาวิตรี

และพระสัตยवान เป็นตัวละครที่มีบทบาทต่อการดำเนินเรื่อง นางสาวตรียัง เป็นสตรีที่แสนประเสริฐ เด่นในเรื่องของความรักและความเฉลียวฉลาด ทั้งในด้านสติปัญญาและการใช้คำพูดทำให้นางและคนรอบข้างประสบความสำเร็จ พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ให้ตัวละครในเรื่องมีชีวิตชีวาทัน เพื่อให้น่าสนใจและเหมาะสมกับการแสดง

ด้วยเหตุที่เรื่องสาวตรีเต็มไปด้วยแนวคิดอันปรากฏอยู่ในคำพูดของตัวละครและเนื้อเรื่องยังแสดงถึงการพูดของตัวละครช่วยให้พื้นผิอุปสรรคได้ การนำเรื่องสาวตรีมาสร้างสรรค์เป็นละครร้องล้วนๆ จึงทำให้เรื่องน่าสนใจยิ่งขึ้น และการสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงละครร้องล้วนๆนี้ แสดงถึงพระอัจฉริยภาพทางการละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระราชประสงค์ที่จะทรงพัฒนารูปแบบละครร้องของไทยให้สูงส่ง และเปี่ยมไปด้วยวิจิตรศิลป์อันงดงาม เพื่อยกระดับจิตใจของผู้ชมชาวไทย

ข้อเสนอแนะ

หากพิจารณาแนวความคิดหลักของนิทานเรื่องสาวตรี จะเห็นได้ว่าสะท้อนถึงอำนาจแห่งความรักที่สามารถเอาชนะความตายได้ แนวคิดเช่นนี้สามารถพบได้ในตำนานเรื่องต่างๆ ทั่วโลก เช่น เรื่อง ออร์เฟอุส กับ นางยูริดีซ (Orpheus and Eurydice), เรื่องจันทกนิรี และเรื่องพระสุวิมลสามชาดก เป็นต้น จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเช่นนี้ในตำนานต่างๆ